

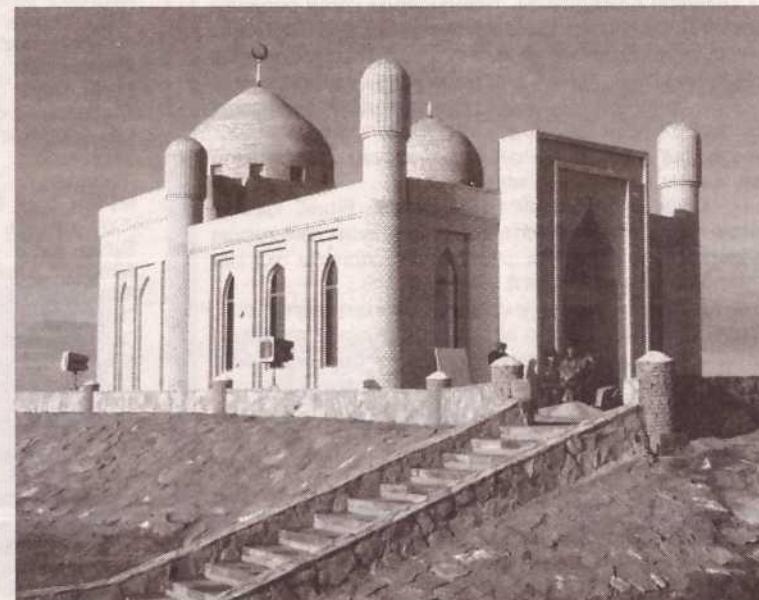
МӘШҮР МҰРАСЫН ҚАСТЕРЛЕП

шаралардың бірі «Мәшһүр-Жұсіп мұрасы: кеше, бүгін және ертең» атты аймақтық форумға жас талаптар да қатысып Мәшһүр окуын жалғастырды.

Мерейтойға арналған форум ғұламаның «Білгеннің жүрген жері бәрі жарық» деген сезін тұмарға таққан ғылыми баяндамалармен басталды. С.Торайғыров атындағы ПМУ-дың қазақ филология қафедрасының менгерушісі, филология ғылымдарының докторы, профессор Қуандық Пазылұлы Жұсіп, осы оку орнының «Мәшһүртанау» ғылыми-практикалық орталығының директоры, филология ғылымдарының докторы, профессор Айтмұхамбет Қасымбайұлы Тұрышев, Павлодар педагогикалық институтының аймақтық әдебиеттану орталығы директорының орынбасары, филология ғылымдарының кандидаты Серик Төлеубайұлы Елікбаев, «Мәшһүр-Жұсіп Көпеев» атындағы мұражайдың ғылыми қызметкері Әсет Қажымұқанұлы Пазылов баяндама жасады. Ғұламаның шығармашылығы мен өмірі жайлы зерттеу жұмыстарын жазып жүрген жас талапкер оқушылар да өз ойларын ортаға салуға мүмкіндік алды.

Халқымыздың еткені, кешегісі жайында сыр шертетін мол мұрасы бүгінге таусылmas дариядай өнегесімен, елдін ертеңі - жастарымызға да тасқа қашап тағандай тағылымымен бұқараның нәрше тәнті етуде. Галымдардың, зерттеушілердің Мәшһүр қолжазбасына төрек үніліп, төрек тамыры қазынадан тарихи мағлуматтар алып жатқынана қанша жыл. Ғылым тілімен айтқанда Мәшһүр еңбегіне дең қойған зерттеушілердің алды ғылым докторы атанса, соны ғылыми зерттеу үйлімдарының белді мүшелері. Бұл ауқымды бағытта талпының жатқан орта білім ордаларының жас талапкерлері де аз емес. Сондықтан да болар, облысымыздың мектептерінде «Мәшһүр-Жұсіп оқулары» дәстүрлі еткізіле бастады.

Павлодар облысы Баянауыл ауданы Ескелді ауылында еткен Мәшһүр-Жұсіп Көпеевтің туғанына 150 жыл толуына орай үйлімдастырылған ауқымды

Сүретті түсірген Т.НұРҒАЗЫ

Жұсіп шежіре талдаудын «Тимушин-Шыңғыс, Жошы ханнан Сайын хан... әз Жәнібек хан...» деп бастайды. Осы тұста зерттеушінің халықтардың тұп тамырында бір-бірімен байланыстылығын көрсетуге деген үмтілікі айқын анғарылады. Осы әңгімени ел аузынан теріліп алынған көп жазбаның бірі деп біржакты тұқырым жасауга бола ма? Әрине жоқ. Көпеевтің өзі ғылыми еңбек деп атамаса да, біз бүгінде мундай зерттеу, ізденістерді ғылыммен байланыстыруға тиістіміз.

«Бұхар, Самарқанды қазақ шапқанда...», «Қазақ атауына бір дерек», «Ақтабан шубырынды» деген секілді ел тарихымен үндесіп жатқан жазбаларын қаралайым әнгімелер қатарына коса алмасымыз белгілі.

Форумда Мәшһүрдің осындағы сансалы еңбегі тілге тиек болды.

С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетті, Павлодар облыстық білім департаменті, «Ертіс дарыны» аймақтық ғылыми-тәжірибелік орталығы, «Мәшһүртанау» ғылыми-тәжірибелік орталығы бірінгі үйлімдастырыған ғылыми жиынның екінші белгілі жыр сайсына уласты.

Әнерге өзінде-өзің ерте баулы,
Жастықтың бір күн көшіл
кетер аулы,
Үғып ал, құлағың бар замандастар,
Талап қыл, біздей болма,
өңшең жастар-

деп Мәшһүр ақынның өзі жырға қосқан жастарға асияттін талім алған жас талаптарымыздың көп екендігі байқалды. Жыр сайсына қатысқан мектеп оқушыларының санының өзі жиырмага таяп қалды. Әрине барлығының өлендері төрт түрлінан тәң басып жатқан жоқ. Алайда

оыйн өрнектеген оқушыларымыз тақырыптық өлшемді де тәп-тәүір менгерген.

Ал енді студент жастарымыздың шығармашылығын ерекше атап орынды. Оларға «Мәшһүр-Жұсіптің шығармашылығы мен өмірі», «Өркенді өнір өрендері» секілді тақырыптардың үсінілған болатын. Сол тақырыптардың күр баяндауға күрмә, әркайсысы жыр өрнегін тауып, езіндік көніл тебіренесін білдіруге үмтілғаны назар аударды. Әлең басекесіне түсken Рымбек Қабиденов, Оңғар Қабденов, Тілек Сейітов, Жарқынбек Амантай, Алтынбек Мұқыш, Қуаныш Шарманов секілді он бір жыр додасына қатысушылар поэзиясының менгеріп қалғанын танытты. Қайсысы болса да өлеңнің қасиетін үзүп, өнерді қастерлей білетіндігін көрсетті. Шөп те - өлең, шөге де - өлең деп қазақтың қара өлеңнің қасиетін көтіретін кейір ағайындарымыз құлақ салып тыңдап, үғар болса, жастарымыз жырды аспандата білетінін паш етті. Кестелі сөз, дестелі ой осы жас қаламгерлеріміздің шумақтарынан мөлдір булақтай төгіліп жатты. Отты өлеңдерді тыңдай отырып, жастар толқыны осылай болса керек етті деп ой түйдік. Бірі озық, бірі кейін деп талдауға да біраз қиналдық. Әрине, жарыс болған соң біріне бірнеші, езгелеріне де ретті орындар берілді. Бұл мушайрадағы женіс-алған жүлделері емес, ақындар кездесуіндегі женіс жырдың шаңырағын біктер талантты жастарымыздың легі келе жатқанын аңғардық. Бәрінің де үзенгі таластырып, бейтеге косса талмай шабуға дайындығы байқалды. Жыр оқыған қыздар да, жігіттер де буырқанған жігерлері мен, тасқындағың көнілдерін ортага жайып салды. Махаббаттың өзін жастаршаға үфатының айқын таныттып, көшіліктің көнілін тербел етті.

Мәшһүр-Жұсіп кесенесіне барып тау етіп қайтқан жастарымыз қасиетті өнерді жалғастыра білетін үрпақтың көбейіп келе жатқаны осы жолы да алға тартты. Форумды үйлімдастырышылар осы шараны өткізуға атсалысқан Бянауыл ауданының мекемелері басшыларына, Ескелді ауылының азаматтарына альыстарын білдірді.

Галымбек ЖУМАТОВ.